

ПИНАК

Бир пардали Туркистон турмушиндан ёзилмиш кулги.

ЎЙНОВЧИЛАР

Турсун — кўкнори, 62 яшар.
Толиб — қиморбоз, 25 яшар.
Фўлод — кўкнори, 60 яшар.
Отажон — кўкнори, 45 яшар.
Додабой — кўкнори, 35 яшар.
Соиб — қиморбоз, 30 яшар.
Эшвой — қиморбоз, 25 яшар.
Ҳайдар — қиморбоз, 28 яшар.
Вали — Турсуннинг ўғли, 16 яшар.

САҲНАГА КЕРАКЛИ НАРСАЛАР

Бир қора қумғон, бир чойнак, бир эски фаднус, уч адад пиёла, тоғора, лаган, қозон.

Бир эски намат, кўрфа, кўрфача, сандуқ.

Бир тарафда бир ош ўчоғи, бир чойжўш ўчоқ.

Бир тарафда қозикларга осилғон эски-туски чофонлар.

Бир шамдон, қозуғда салла.

Саҳна бир уйдан иборат ўлур. Турсуннинг олдида тоғорада кўкнори, фаднусда нон, қанд, майиз, чойнакда чой. Кўкнори эзуб ўлтурғон ҳолда парда очилур.

Турсун (*халққа қарата*). Алҳамдулилло, бугун чаҳор ишқал бут. Тоғорамда кўкнорим, олдимда қанд-магизим, бир ёнимда чойнакда чойим... (*Кулумсираб*.) Бугун ўзим ўнг ёним ила турғон эканман. (*Бир пиёла кўкнори қуюб ичар*.) Оҳ, оҳ, оҳ... Ҳар ким бу кўкноридан ичмабдур, дунёга келмабдур. (*Бир пиёла чойдан қуюб, қанд, майиз бирла ичур*.) Оҳ, оҳ... Бу Масковдан мозор босуб келғон ўрисвойни чойидан атир иси келади-я. Ўрисвойни отаси кўрган-да, биздек камбағалларни ғамини еб, шундай таъмли чойларни чиқоруб қўюбдур. Агар бу чойларни самоварда қайнатуб, дамлаб ичсангиз, вой-бўй, худди одам-

ни маст қилади-де. (*Чой ичар. Кайф қилуб финакға кетуб, энкаюб-энкаюб, кўзларини сузуб ўтурар.*)

Толиб кирар. Саҳна орқасидан секин келуб, қозуғдан фаднусни олуб сандуқға бир урар. Ўзи сандуқ орқасиға беркинур.

Тур сун (*бирдан чўчуб кетуб*). Ло ҳавла ва ло қуввато... Финаги ҳам курсун-ей! (*Одамларға қараб.*) Ҳой мусулмонлар! Бу қандай гулдурос! Кўчада бомба отилдими? (*Ўрнидан туруб, эшикға чиқмоқчи бўлуб, у ёғ-бу ёғиға қараб, қўрқгон киши бўлуб, яна келуб ўтурар. Одамларға қараб.*) Эй, мусулмонлар, мен кўкнори, қўрқоқ одамман. Битта одам йўқки, чиқуб қараса. Тағин ёв-мов келуб қолгон бўлмасун. Уҳ, кайфимдан битта қолмади. Кафалагим учуб кетди. Яна янги кайф қилмасам, бўлмайдур. (*Кўкноридан бир пиёла ичар.*) Оҳ-оҳ-оҳ... Мана энди қуюғи чиқди. (*Бир пиёла чойдан қуюб, қанд-магиз бирла ичар.*) Мана бу қанд Масковдан келгон, магиз бўлса Каттақўрғондан келгон, кўкнори бўлса Бухоройи шарифдан келгон табаррук. Олло-таолонинг дунёда бандалариға марҳамат қилгон қандай нознеъматлари бор. Бири ширин, бири лаззатлик, бири оччиф бўлса ҳам кайф қиладир. (*Кўзлари сузулуб финакға кетар.*)

Толиб яна ўрин орқасидан фаднусни аввалгидан қаттиғроқ тақиллатур.

Тур сун (*чўчуб орқасиға қараб ағнаб кетар, ётгон ҳолда.*) Субҳонолло, алҳамдулилло, субҳонолло, алҳамдулилло, вой, финаги курсун-ей. (*Секин ўрнидан туруб ўтуруб.*) Эй мусулмонлар, ер қимирладими? Бу қандоғ гулдурос? Асло мани тинч қўядими? Қўймайдими? Момақалдироқ десам, ҳали ташқариға чиқганимда ҳаво очиг эди. Ер қимирлади, десам, қозигдаги нарсалар қимирлавоггани йўқ. Одам қилвотди, десам, одам фарзандининг ичида мундай гулдуросни қилурға кучи етадирғони йўқ. Ажабо, ман қандай балога қолдим. Бу — жинми, шайтонми? Ўзим янгигина кайф қилгон эдим. Кайф ҳам кетди. Қўрқгонимдан ўтим ҳам ёрилуб кетди. Ҳаққиси учгача, яна бир кайф қилмасам бўлмас. (*Яна кўкнори ичар.*) Оҳ-ҳо!.. Ҳамма кайфи остида ётгон экан. Агар Худо тинчликни берса мунки кайфи худди уч кунға етади. (*Чой ичар. Кўзларини сузуб кўброқ финакға кетуб турғон ҳолда.*)

Толиб (*секин орқасиға келуб, қаттиғ овоз ила*). Ҳой Турсун ока!

Турсун (*бир юмалаб туруб*). Вой, финаги курсун! Эй теги паст, қилиғинг курсун, одам деган ҳам шунақа бемаза бўладими? Салом йўқ, алик йўқ, индамай-синдамай келуб, вагонни хуштагидек чинқирлаб бақирасан! Одам деган ҳам шунақа беодоб бўладими? Бировни уйига киргон киши ул эшикни тақиллатади, чақиради, индан кейин уйга киради-де. Индамай кирганинг бир сари, тагин тепамга келуб бақирганинг нимаси?

Толиб. Эшикни бир эмас, ики марта тақиллатдим, ўзингиз ҳеч овоз бермадингиз. Индан кейин кирдим. Кируб қарасам, тоғорага қараб, энгашуб кетвотган экансиз. Бошингизни тоғорага уруб ёриб қўйманг, деб, «Ҳой, Турсун ока!» дедим. Ман сизга яхшилик қилсам, сиз мандан яна хафа бўласиз-а!

Турсун. Бўри қўшнисига ямон соғинмас, деган гап бор. Кўздек қўшни бўлуб туруб, сан манга доим аллақаяёғдаги масхарабозликни қиласан. Ҳали ман тўф отилдими, ер қимирладими, десам, сан бадбахтни эшик тақиллатганинг эдими? Эшик тақиллатган одам шунақа қаттиғ тақиллатадими? Кайфимдан битта қолмади! Оз бўлмаса юрагим қинидан чиқуб кетар эди. Турсун окамни ўзи кўрқоқ, юраги ёрилуб кетарам, демайсан-а...

Толиб. Ўзингни эр билсанг, бошқани шер бил, деган гап бор. Ҳар ким бошқаларни ўзига ўхшатади. Ман сизни ўзимга ўхшаган юраклик деб, ўйлайман. Ҳали шу юракминам одамман, деб юрубсизми? Тагин Мусулмоновотда аскар бўлуб урушга борганман, деб шу ҳолингизминам мақтанганингизга ўлайми!?

Турсун. Кўй, уруш қуруб кетсун. Урушдан гапурма. Мусулмоновотдаги урушлар болаларни ўйинчуғи эди. Кўкнорхонада Тошхаёл деган бир газит ўқийдургон одам бор. Шу айтадики, ҳозирги урушларда ҳар бир катта тўфлар борки, дейди, ичидан худди ҳўкуздек-ҳўкуздек ўқлар чиқади, дейди. Кўй, уруш курсун, уруш одамларни бошига битган бир бало бўлди-ку! Урушдан гапурма! Намоздан гапур, рўзадан гапур, ошдан гапур, нондан гапур. Ўтур болам. Мана чой, нон...

Толиб ўтуруб, ҳадеб нон-магизлардан еб, икита-учта қанд солиб чойни ича берар.

Турсун. Бугун қаёқга борган эдинг, жуда қорнинг очиб қолибдир?

Т о л и б. Эй, Турсун ока, қиморхонаға борган эдим. Беш-олти танга буд-шудимни ютқазуб, сирривал-қайроғ бўлуб келдим.

Т у р с у н. Санга қимордан бошқа гап куриб қолдими? Уламолардан эшитамизки, қимор ўйнамоқ ҳаром деб. Сан ҳар кун қиморхонаға борасан, ютқазасан, келасан мани бетинч қиласан, келасан мани бетинч қиласан. Нима, ўйнамасанг, ўласанми?

Т о л и б. Эй, Турсун ока, тарки одат амримаҳол, деган гап бор. Киши ёшликда нимани ўрганса, шунга хў қилуб, одатлануб қолур экан. Онам бечора, раҳматлик, отамга доим айтардики, ўғлингни ўқут, ўғлингни ўқут, деб. Раҳматлик отам онамга айтардики, ўғлинг ўқуб имом, мударрис бўлармиди. Қайси масжид имомсиз қолвотди, дейсан. Фиёнбозорга чиқуб «ташишка» қилсун, пул топишни ўргансун. Муллоларни кўрасанми, ҳаммаси камбағал. Аксари бой бўлган одамлар аввалда «ташишка» қилуб, ўрисни тилини ўргануб, бой бўлуб кетгон, деб мани ўқутмай, «ташишка»ға чиқарди. Мана энди, мен бўлсам, ямон одамларға кўшилиуб, саёғ бўлуб кетдим. Пул топишни ўрганаман, деб қимор ўйнашни ўргандим. Топган пулимни қиморға бой бериб, бир парча нонга зор бўлуб, расвойи олам бўлуб қолдим. Шунинг учун сизга ҳар вақт айтаманки, ўғлингизни аввал ўқутинг, пулга ўргатманг деб.

Т у р с у н. Ҳалиям сани сўзунгга кируб ўғлимни ўқутвотман-ку. Мундан ортуғ тагин нима қилай?

Т о л и б. Тузук, ўқутвотсиз, кўкноридан нимага ўғлингизга ичирвоссиз?

Т у р с у н. Кўб ичмайди, оз-моз ичади. Бир уйда туруб, ман ичганда ўғлим қараб тургани яхшими.

Т о л и б. Боя ўзингиз манга насиҳат қилдингизки, қиморни ўйнамасанг бўлмайдими (деб). Мана, ўзингиз нимага кўкнори ичасиз? Бу қимордан ҳам ёмон(ку)? Қимордан бир кун ютқузгон киши бир кун ютади. Аммо бу кўкнорингизга пул дод деб кетади. Ўзи — заҳар. Бора-бора ичган одамни баданини заҳарлаб, бўйнини қилтируғдек қилуб, пас(т) назар қилуб, одамни одамгарчиликдан чиқоруб кўядир.

Т у р с у н. Кўйлаги йўқ тиззаси йиртиқға кулар, дегандек, сани одамгарчиликни билганинға ўлайми?! Шунчалик ақлинг билан қимор ўйнаганинға ҳайронман...

Толиб. Кўп гапти чўзуб ўлтурманг, манга бир сўм қарз беринг. Ман сизга эрта беш ярим танга қилуб бераман.

Турсун. Аввалги олган пуллариингни ҳали берганинг йўқ. Тагин санга нима деб пул бераман... Мани саррофхона қоқуб қўйибди, деб ўйлайсанми. Ҳадеб санга пулни қаёғдан топаман.

Толиб. Хайр, бермасангиз берманг. Ўзим билуб ишимни қиламан.

Турсун. Тагин нима иш қилмоқчисан? Қўрқутиш бўлса, хўб қўрқутдинг, ўтакамдан битта қолмади. Жон болам, бир кун туз ичғон (жой)га қирқ кун салом, деган гап бор. Чойимни ичдинг, нонимни единг. Худо хайр берсун, энди мани тинч қўй. Пулни бошқа ердан топарсан.

Толиб. Кўздек қўшни бўлуб туруб, сиз бермасангиз, манга ким беради, дейсиз. (*Секин фаднусни олуб орқа томонидан бирдан тарақлатуб юборар.*)

Турсун. Войдод! (*Бирдан юмалаб кетар. Бир оз ётгандан сўнг секин ўрнидан туруб.*) Уҳ... Жон-понимни чиқоруб юбординг, жон болам. Ҳазил деганам шунақанги совуқ бўладими. Турсун акам ўзи қўрқоқ, юраги ёрилуб ўларам, демайсан-а...

Толиб. Ман сизни юрагингиз ёрилгани билан неча пуллик ишим бор. Манга пул керак, пул!

Турсун. Пулингам курсун, галвангам курсун. Бировдан пул сўраган одам шунақанги ўтини ёруб оладими?! Мулойим сўзлар била ийдуруб олади-де. Шунақа қиласан-де, одамни энсаси қотиб, пул бергиси келмайди.

Толиб. Соиб қиморбоз қанча деса, берасиз, аммо манга қолганда, энсангиз қотади.

Турсун. Соиб санга ўхшагон бадмуомала эмас, бешни олтига олади ҳам ваъдасига етказуб беради. Аммо сан бешни яримга олуб ҳам бир ой-ики ой сургаб кетасан. Мана, ҳозир аввалги олганларингни тўламасдан яна пул сўрайсан. Кошки, тагим тўғриликиминам сўрасангам гўрга эди. Эшикдан мўмақалди роғдек гулдуросминам келасан. Одам фарзанди ҳам шунақанги бадхулқ бўладими?

Толиб (*оччиғлануб*). Келинг, кўп гапурманг. Ўзим ютқузуб, аламзада бўлуб келгонман. Пул(ни) берасизми бермайсизми?

Турсун (*одамларга қараб*). Ямондан ё қоч қутул, ё тон қутул, дегандек, бериб қутулмасам, бу мани қўяди-

гонга ўхшамайди. (*Толибга қараб.*) Хайр, берсам, берайин, қачон берасан?

Толиб. Худо хоҳласа ютсам. Шу бугун келтуруб бераман. Агар ютқузуб қўйсам, кейинроқ бераман.

Турсун. Кейинроқинг қачон? Кейинроқ деб тағим қиёматгача судраб кетмагин. Бир кунга ваъда қил-де.

Толиб. Қиморвозни ваъдаси бўладими?.. Бир кунга ваъда қилолмайман. Қачонки, ютсам, олдидан сизни пулларингизни кетуруб бераман. Келинг, тезроқ бўлинг, манга кеч бўлмасун.

Турсун (*ёнидан беш танга чиқоруб, Толибга берар*). Ма, ўғлим, кўб кечуктурма, олти танга қилуб берасан.

Толиб. Хўб, Турсун ака. Агар ютсам, бир танга, ярим танга манга чўт эмас. Ютқузуб қўйсам, тағим олдингизга келаман...

Турсун. Қадаминг қирқилсун, ютқузуб қўйсанг келма, пул деб тағим бошимни қотирасан. Эмди бир тийин ҳам пул қолмади. Бошқа ердан топурсан. (*Ма, деб бир сўмни қўлига берар*).

Толиб (*пулни олуб суюна-суюна*). Балли, Турсун ака. ўғлингиз муллои боамал бўлсун. (*Чиқуб кетар*.)

Турсун. Дуойинг қурсун. Тагин дуо қиласанки, ҳа дийдорингни тахтада кўрай. Ғалванг бошингда қолсун. (*Эшик тақиллар*.) Оббо, Худо урди. Дарров ютқузуб Толиб тағим пул деб келди. (*Секин-секин бориб эшикни очар*.)

Фўлод эшикдан кирар.

Фўлод. Ассалому алайкум, Турсун ака, қалайсиз? Саломат, баофият? (*Турсун ака ила икиси кўрушар*.)

Турсун. Қани, ўтур, Фўлод ўртоғ.

Фўлод (*ўтурар*). Қадам етди бало етмасун. Оллоху акбар. Қалайсиз, Турсун ака, саломат бормисиз? Бу кунларда кўкнорхонага ҳам кам борасиз. Шунинг учун сизни бир кўруб кетай деб келдим.

Турсун. Хуш келибсан, ўртоғ. Мани асти қўявергин. Худо манга бир ямон қўшнини берган, на кечаси тинч қўяди ва на кундузи. На уйқумда ҳаловат бор ва еган таомим ичимга тушади, на кайф қилдирғони қўяди. Кеча демайди, кундуз демайди, вақт демайди, бевақт демайди. Қиморга бой бериб келади-де, Турсун ака, пул бер, пул, деб жонимдан безор қилади.

Ф ў л о д. Ким ул? Қайси қиморбоз? Ман тонийманми?

Т у р с у н. Эсонбой акани ўгли Толиб қиморбоз-чи? Ўша.

Ф ў л о д. Эй, Турсун ака, сизни юрагингиз бор бўлсун. Ҳали ўшандан қўрқуб ўтурубсизми? Фиринг-фиринг деса, қулочкаш қилуб, қулоғини тегига тўрт(т)а тушурмайсизми? Икинчи сизни даргоҳингизга қадам босмасдан бадар кетсун. Қиморбоз халқига бўш келсангиз миянгиз чикуб кетвуради-де.

Т у р с у н. Эй ўртоғ, сан ўзинг уни ҳунарларини кўрмасдан чиранивотсан. Агар мани ўрнимда сан бўлсанг эди, ҳовлингни ташаб бошқа ёқга кўчуб кетардинг. (*Эшик тақиллар. Турсун ака титраб-қақшаб эшикни очар.*) Кел, ўғлим, кел. Санмудинг?

Вали кирар.

В а л и. Ассалому алайкум.

Ф ў л о д. Ваалайкум ассалом, балли ўғлим, балли. Муллои боамал бўлинг.

В а л и. Ота, Толиб акам пулни қимор ютқузуб, бировминам ўлгунча ёқалашди.

Т у р с у н (*Фўлодга қараб*). Ана, ўртоғ, айтмадимми? Ҳозир келиб тағим мани тумов қилади. Кошки, пулим бўлсаям майлийди. Йўқ деганимга ишонмасдан жонимдан басир қилади.

Ф ў л о д. Эй, Турсун ака, сиз жуда қўрқоқ одам экансиз. Нима, сизга уни отасини мероси қоптими? Сиздан ҳадеб пул сўрайвуради. Қани кесин-чи?! Қўрқсангиз, ёнингиз(да) ман бор-ку?!

Шул вақт шошилуб Толиб эшикдан кирар.

Т у р с у н. Кел, болам, кел.

Т о л и б (*ўтураб*). Эй, Турсун ака! Кори бад курсун. Ҳалиги сиз берган бир сўмни ютқузуб, яна ўн танга банди бўлуб келдим. «Ҳозир нес(т) деб, қисталанг қилуб, ўзимам мушт-зўрликминам, муштлаб қутулиб келдим. Энди жон Турсун ака, яна бир оз оқча топиб бермасангиз, асло иложи йўқ. Муттаҳамга бир эшик ёфуқ бўлса, бир эшик очиқ. Бошқа қиморхонага боруб ўйнасам, шояд ютсам, сизни ҳам ҳамма пулларингизни берсам. Ҳалиги қизталоқдан ҳам қутулсам.

Ф ў л о д. Сан болам, ажаб бир беғам бола экансан. Турсун ака ким, сан ким? Сани отанг бўлмаса, отангни моли Турсун ака(га) қолғон бўлмаса. Турсун ака ўзи бир бадав-

лат, бой, ошиб тошиб ётган одам бўлмаса, нима, ҳадеб бу бечорани пул деб бошини қотирвурасан? Турсун акани сандан бошқа касали йўқми?

Т о л и б (*Фўлодга қараб*). Хўб, яхши бой ота. Сўзларингизга тушундим. Қиёмат куни кўшнидан деган гап бор. Турсун акадан бошқа мани ҳеч кимим йўқ. Ман сиздан сўравотганим йўқ. Турсун акамдан сўравотман. Агар Турсун акамга малол келса, икинчи сўрамайман. Токи ўзлари мана, деб бермагунларича. Қани, Турсун ака, хафа бўлманг. Сизда бўлмаса, мана, бой отам бор эканлар. Қани, бир кайф қилайлук. (*Чўнтагидан ичида керосин тўла нос шишани олиб ёнига қўяр, яна бир чўнтагидан бир қути фофирус олиб, Турсун ака ила Фўлод акага тутар.*) Қани олингиз, бир кайф қилайлук.

Т у р с у н. Чаксакукин, бу ўрисвойни фофирусини асло чакғоним йўқ эди. Қани, бир чакиб кўрайлук-чи, кайфи қанақа бўларкин?

Ф ў л о д. Кайфи курсун. Муни кайфи нима бўларди, дейсиз. Минг қиганда ҳам чилимдек бўлмайди. Хайр, Толибжонни сазоси ўлмасун, чаксак чакийлук.

Ҳар икиси оғзига фофирусни тишлаб турар.

Т о л и б. Сизлар фофирус чаксангиз, ман аввал бир нос чакуб олайн. Фофирусни кейин чакарман. (*Нос шишадан оғзига нос қўйган киши бўлуб, керосин солуб олур, сўнгра гугурт чакуб, оларнинг оғзиларидаги фофирусларга тутуб, туруб бирдан оғзидаги майдан гугурт ўтига фуфлаб юборур. Турсун ила Фўлод чунон қўрқушуб, титрашуб, саҳнанинг у ёғ-бу ёғига қочишулар. Толиб қўл ила ишорат қилуб, пул бер, деюр. Фўлод шошилуб ҳамёнини ковлаб бир сўм берур. Кўнмас. Ики сўм берур. Кўнмас. Уч сўм берур. Толиб оқчани олиб чиқиб кетар. Турсун ила Фўлод икиси бир-бирига қараб титраша-титраша ўтурушур.*)

Т у р с у н (*Фўлодга қараб*). Қалай ўртоғ, мани айтганимча бор эканми? Боя гафурганимда мани сўзимга ишонмадинг. Толиб келганда қулочкаш қилуб уруб, қулоғини тагида шавла қайнатмоқчи бўлдинг. Аммо у бадзот ўгли бадзот келуб, жодугарлик қилганда, қуённи боласидек олдига тушуб қочдинг. Итдан қўрқғон гадодек олдига тушуб қоча-қоча уч сўм пулни бериб, зўрға қутулдинг.

Ф ў л о д. Турсун ака, ўзингизам бўридан қочғон қўйдек олдига тушуб қочдингиз. Ман қайдан билайин ул ҳаромзодани(нг) мундай жодугарлигини. Бизларга меҳрибон бўлуб

фофирус бериб говут чақди-ю, бирдан ҳаммани ўт олуб кетди. Оз бўлмаса соқол-мўйловларимдан битта қолмас эди. Уч сўм пулни олиб йўқолғонигаям шукур. Агарда тағим бир жодугарлик қилса, икимизни ҳам афт-башараларимиз куюб, қош-кифриklarимиздан битта (қолмай) қип-қизил мохов бўлардук. Худо сизга тўзум берсун, Турсун ака. Мундоғ жодугар ҳаромзодаминам қўшни бўлуб, умр ўткарганингизга балли. Юрагингиз тоғ экан. Тегирмон тошдек бардошингиз бор экан. Мандек одам мундай ҳавлини бир кунда сотуб кетардим. Сан тинч, қўшнинг тинч, дегандек, ёмон қўшни ёруғ дунёни дўзахи, деб шуни айтадилар-де.

Турсун. Фўлод, энди иковимиз бориб зўр-зўр кўкнори ўртоғимиздан олиб келиб, тездан муни чорасига киришайлук.

Фўлод. Журунг, бўлмаса.

Турсун. Тўхта, чироғни ўчуруб қўяй. (*Чироғни ўчураб. Чиқиб кетар.*)

Биз оздан сўнг Толиб беш оғайнисини бошлаб кирур.

Толиб. Ўртоқлар, Турсун акамни уйи, бемалол! (*Ўлтурушар. Ичиндан бир қиморбоз – Эшвой сандуқ устидаги нонни кўруб, «вой Худо берди-ку», дея нонни олиб қўюб, ҳаммалари талашуб ерлар*). Ўртоқлар, Турсун акани ови келубдур, худди беш-олтисини бошлаб келадур. Мани устумга чопонни ёпуб қўюнглар. Ман бу ерда ётай. Сизлар сандуқни орқасинда кўрунмасдан ётинглар. (*Ётар, Турсунлар келишар.*)

Турсун. Эй ўртоғлар, сизларни хабарларингиз йўқ, Худо менга бир жодугар қўшни берғон. Кундузи ҳам қутулмайман, кечаси ҳам. Шунинг учун ман сизларни чоқириб келдим.

Бир кўкнори. Турсун ака, қиморбоз халқи кўб зўр келадир-ку.

Турсун. Беш-олти киши бир кишига кучларинг етмайдуirmi?

Фўлод. Манга минг қиморбозни олиб келийла, якка (ўзим) минг қиморбозни ураман.

Отажон. Фўлод, сенга қачон юрак берди?

Турсун. Қани олинглар кўкноридан, ҳали кучларингизни синаймиз. (*Ҳаммаларига қуюб берар. Фўлодга қараб.*) Фўлод, сан буларга кўкнордан қуюб бериб ўлтур. Ман бориб қўлбола қилиб чой дамлаб келай, бу ерда дилкашлик қилиб ўлтурамиз, лаббай?

Ф (ў л о д). Шундоға(м), олиб кел чойни, жуда чарчадим.
Т (у р с у н) (*ўрнидан туруб*). Бисмиллоҳи... (*Бирдан Толиб-ни тefасига йиқилуб тушар, ўлтурганлар титрашуб турар.*)
Ф ў л о д. Эй Турсун ака, бизларни қандоқа жойга олиб келдингиз?

Т (у р с у н). Фўлод, бу ҳаромзодани ўлугими?..

Ф ў л о д. Ўлуги курсун, Турсун ака!

Т (у р с у н). Кел, Фўлод, бу ҳаромзодани ўлугини эшикка олиб чиқуб ташлайлук.

Ф (ў л о д). Тўғри, олиб чиқуб ташлайлик.

Турсун. Фўлод, бўлмаса, сан бошидан кўтар, ман оёғидан.

Ф ў л о д. Кўй, ака, боши курсун. Ман кўрқаман, сен кўтарақо.

Т (у р с у н). Кел бўлмаса. (*Кўкнориларга қараб шиддат ила.*) Ҳаммаларинг титраб ўласанми? (*Ҳаммалари кўблашуб кўтаришуб чиқуб кетар. Бир кўкнори, қиморбоз ётуб олур.*)

О т а ж о н. Ўв, уйинг курсун, шунақа ажинахонада ўлтурасанми?

Ф (ў л о д). Уф! Ҳаромзоданинг ўлуги салкам бир ботмон экан.

Т (у р с у н). Куй, кайфлардан бирта қолмади, яна бир бошқатдан кайф қилайлик, лаббай?

К ў к н о р и л а р. Шундай, шундай... (*Ҳаммасига биртадан қуюб берар.*)

Турсун. Ўртоқлар, ҳали қўлбола қилуб чой олуб келаман, деб эдим, у ҳам эсдан чиқибди-ку.

О т а ж о н. Ўртоқ, бизлар кетамиз, вахлироқ олуб кел.

Турсун. Тузук, бўлмаса. (*Ўрнидан туруб, бориб қоқулар.*)

О т а ж о н. Войдо! Бизларга жин урди!

Ф ў л о д. Уйинг курсун, Турсун ака!

Турсун. Ҳаромзоданинг ўлуги жуда чофқур экан, биздан аввал етуб келубдур.

Ф ў л о д. Турсун, муни олиб чиқуб ташлайлук.

Турсун. Рост айтасан, тагин фолиска-прустуб келуб қолмасун.

О т а ж о н. Кафанни чўзмасаларинг, ҳозир келуб қоладур.

Т (у р с у н). Келийлар! (*Кўтаришганда орқасидан хуштак чалар, улар қочарлар.*)

Парда тушар.

1915 йил, 25 февраль.